

## **SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 453

van **MAARTEN DE VEUSTER**

datum: 14 september 2021

---

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,  
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

---

### *Zuid-Afrika - Samenwerkingsovereenkomst*

Ik verwijs naar onder meer de vraag om uitleg over de landbouwonteigeningen in Zuid-Afrika van voormalig collega Marc Hendrickx aan minister Geert Bourgeois (1355 (2017-2018)), gecombineerd met de vraag om uitleg over de onteigening van blanke boeren in Zuid-Afrika van collega Chris Janssens (1340 (2017-2018)), behandeld op 6 maart 2018, en verder ook naar de schriftelijke vragen van collega Marc Hendrickx over de landbouwonteigeningen in Zuid-Afrika (nr. 336 van 23 augustus 2018) en van Chris Janssens over de aangekondigde onteigening van blanke boeren (nr. 70 van 23 november 2018).

De dreigende onteigening van landbouwgrond zonder vergoeding heeft dus al langer de aandacht van de Commissie voor Buitenlands Beleid. En blijkbaar is men in Zuid-Afrika nu zo ver om na een aantal jaren het licht op groen te zetten voor een grondwetswijziging van artikel 25 die dit effectief moet mogelijk maken. Daarbij wordt niet enkel landbouwgrond in het vizier genomen, maar nu ook blijkbaar elke vorm van materiële en intellectuele eigendom. De problematiek van de 'plaasmoorde' toont bovendien ook aan dat het niet uitsluitend blijft bij het schenden van het eigendomsrecht.

Laat het duidelijk zijn dat het totale ontbreken van zekerheid over eigendomsrechten en investeringen nefast is voor de economische ontwikkeling van een land. Zimbabwe is daar een lelijk voorbeeld van.

Tegelijk mag duidelijk zijn dat veel Vlamingen heel wat sympathie voelen voor dit mooie en gastvrije land waarmee we ook een culturele verwantschap voelen.

Op dit moment werkt de Vlaamse Regering aan de heroriëntering van de samenwerking met Zuid-Afrika in de richting van een doorgedreven politieke, economische en diplomatieke samenwerking.

1. Wat is de timing voor de verdere bespreking, uitwerking en afsluiting van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Zuid-Afrika?
2. Neemt de minister dit dossier mee in de gesprekken die moeten leiden tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Zuid-Afrika?

**JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,  
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

---

**ANTWOORD**

op vraag nr. 453 van 14 september 2021

van **MAARTEN DE VEUSTER**

---

1. Op 8 september heeft het parlementaire ad hoc comité over de aanpassing van Sectie 25 van de Grondwet om onteigening zonder compensatie toe te laten, zijn rapport aangenomen. Daarmee kwam een einde aan twee jaar onderzoek en onderhandelingen. Volgende stap is nu dat de National Assembly (het Zuid-Afrikaanse parlement) het wetsvoorstel en het rapport van het comité in overweging moeten nemen. Dit zal pas na de lokale verkiezingen, die op 1 november 2021 plaatsvinden, gebeuren. De kans dat het wetsvoorstel wordt goedgekeurd, is erg klein. Er is een twee-derde meerderheid nodig om de Grondwet aan te passen, en de oppositiepartijen DA, EFF en FF+ hebben al aangekondigd tegen te zullen stemmen.

Met betrekking tot uw vraag kan ik melden dat een samenwerkingsovereenkomst een instrument is van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Die wordt voor Zuid-Afrika uitgefaseerd vanaf 2022. Voor de verderzetting van de samenwerking met Zuid-Afrika op politiek, economisch en cultureel vlak is momenteel geen samenwerkingsovereenkomst voorzien.

2. Zoals vermeld in mijn antwoord op de eerste deelvraag, zullen we geen gebruik maken van een samenwerkingsovereenkomst. Wel is het zo dat de vooruitgang van dit wetsvoorstel verder zal worden opgevolgd door de Diplomatiek Vertegenwoordiger van Vlaanderen in Pretoria. Door de beperkte politieke levensvatbaarheid van dit wetsvoorstel, zal deze kwestie echter naar alle waarschijnlijkheid geen deel uitmaken van de politieke dialoog met de Zuid-Afrikaanse autoriteiten.